

סיפורים נפלאים פרשת ויקהל פקודי

בעל-הבית: "שמע יהודי!" – הכריז השליח. "בערב מתקיימת מסיבה בביתו של הפריץ בהשתתפות כל נכבדי הסביבה. ברגע האחרון החליט הפריץ להחליף את כל השטיחים באולם האירועים שלו, והוא מבקש שתבוא בדחיפות עם דוגמאות והוא יבצע רכישה - מהגדולות שהכרת עד כה" סיים השליח בשובבות. אך היהודי, בשלווה ובנעימות השיב לשליח:

"אמור לאדוני הפריץ כי אשמח תמיד לעמוד לשירותו. אך כפי שידוע לו היום הוא יום שבת, ואנו היהודים שובתים ממלאכה ביום הקדוש הזה". השליח נדהם ויצא למסור לפריץ את תשובתו של היהודי. והסעודה נמשכה כאילו דבר לא אירע. לאחר כ-10 דקות הגיע השליח בפנים זועפות ואמר כי הפריץ כועס מאד, הוא אף ציין שבמידה ולא תעשה בקשתו ינותקו קשרי המסחר שלו ושל חבריו. מיודענו השיב בנועם: "תאמר לפריץ שחשוב הקשר איתו, אך הקשר עם מי שכל פרנסתי וחיי בידו - הקב"ה, חשובים לי עוד יותר".

השליח ניסה כל מיני דרכים אך לשווא, התייאש ויצא. למחרת, הגיע הפריץ לביתו של היהודי, כשפניו מחייכות, הוא חיבק את היהודי בחום תוך שהוא מושיט לו צרור מלא זהובים. "קח! זה חלקך בהתערבות". לפליאתו, התיישב הפריץ וסיפר: "אתמול הגיעו ידידי הפריצים והתווכחו על נאמנותך לדתך והוחלט להעמידך במבחן - תוך התערבות על סכום כסף עצום. ואת ההמשך אתה כבר יודע... בזכות נאמנותך למצוות דתך זכיתי בהתערבות". יהודי ששומר את השבת בדבקות, השבת שומרת עליו.

"שבת שבתון לה" (לה, ב)

נוהג היה ה"חפץ חיים", בבואו בליל שבת לביתו מבית הכנסת בלוויית אורחים שהביא לסעודת שבת, לא היה מזמר פזמון "שלום עליכם מלאכי השרת", אלא היה מקדש מיד ואת הפזמון היה מזמר בתוך הסעודה. פעם אחת התארח בבית ה"חפץ חיים" הגאון הצדיק רבי יהודה ליב חסמן, רבה של העיר שטוצין, ולימים משגיח בשיבת "כנסת ישראל" בחברון ובירושלים. כאשר ראה האורח את מנהגו זה של ה"חפץ חיים" תמה לפשר הדבר ושאל: "אמר לנו רבינו, והרי שני מלאכים מלווים אותנו כעת, האם אין זה ראוי שנאמר להם "שלום עליכם"? אכן נענה השיב ה"חפץ חיים" אלא שנצטוינו במצוות הכנסת אורחים, האורח מן הסתם רעב הוא וקשה לו להמתין עד שאסיים את זמירותי, ואילו המלאכים אינם זקוקים לאכילה ואינם סובלים צער רעב, יכולים הם איפוא להמתין עד שהאורח ישיב את ליבו.

"ששת ימים תעשה מלאכה" (לה, ב)

היה זה במיאמי שבארצות הברית. רב בית הכנסת עמד על הדוכן בפני קהל שהתכנס לרגל יום השנה לפטירת רבנו הגאון רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל, בעל ה"חפץ חיים", ושרטט בפניהם קווים לדמותו הגדולה של ה"חפץ חיים". לאחר שסיים פרק מנאמו, הרהר הנואם בינו לבין עצמו ושיתף את הקהל בהתלבטותיו: ידוע לי סיפור מעניין ביותר על ה"חפץ חיים", ובחפץ לב הייתי שוטחו בפניכם, אך לדאבוני ידוע לי רק חלקו

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם" (לה, א)

לקח מוסרי הנלמד מתוך פסוק זה השמיע הרב מטשעבין זצ"ל בהיותו כבן שש, בדרשה שאותה דרש לפני הקהל, כפי שמסופר בספר "בצלו חמדתי": בהיותו ילד צעיר לימים נוהג היה רבי דב בעריש ויידנפלד, הלא הוא הרב מטשעבין, לדבר בסעודה שלישית לאנשי קהילת רימלוב. את הפירוש היה מכין עמו בקביעות אחיו הגדול, בעל ה"חזון נחום". באחד הימים הגיע ביום ששי לרימלוב שליח מיוחד מטעם רבי יצחק אטיגנה לצורך ענין כלשהו, וה"חזון נחום" היה טרוד בדיבור איתו ולא התפנה לתפקיד הקבוע שלו. בעריש - אחיו הצעיר כבן השש - נסה לרוץ אחריו במשך היום כולו כדי שילמדו את הפירוש, אולם ה"חזון נחום" לא הספיק להתפנות לכך. בני הקהלה שהבחינו בילד הנואש גחכו בינם לבין עצמם: השבת יאמר לנו בעריש'ל כזה פשעט'ל...

באותה שבת סערו הרוחות בקהילה בשעת הקריאה בתורה, בעניני הכיבודים בשלישי וששי, ומריבה גדולה התלקחה בבית הכנסת. עם הגעת שעת הדרשה הקבועה קם הילד ולהפתעת הצבור כולו נשא מדברותיו: הכתוב אומר "ויקהל משה את כל עדת ישראל ויאמר אליהם" אמר, ויש בכך רמז שכאשר "ויקהל... את כל עדת ישראל" וכולם מאוחדים באהבה וברעות, אז "ויאמר אליהם" אפשר לומר להם דברי תורה, אולם כשיש מריבות על שלישי או ששי - אי אפשר לומר דברי תורה, ומשום כך, בשבת זו, אינני יכול לומר דבר...

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי

יהיה לכם קודש שבת שבתון לה" (לה, ב)

בפרשת השבוע מצווה התורה על קדושת השבת ושמירתה: החפץ חיים בהקדמתו לספר המשנה ברורה מבאר את גודל המעלה של השבת. כתוב בתורה "זכור את יום השבת לקדשו ששת ימים תעבוד כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ". הורה לנו ה' בפסוק זה שעניין השבת הוא שורש האמונה לידע שהעולם הוא מחודש ונברא ולא נעשה מעצמו וכיון שה' ברא הכול הוא האדון על הכל ואנחנו עבדיו ומחויבים לעשות רצונו ולעבדו בכל גופינו ונשמותינו וממונינו כי הכול שלו. והזהירה התורה על שמירת השבת "בפעמים ואמרו חז"ל: "כל המשמר את השבת כאלו מקיים כל התורה וכל המחלל השבת כאלו כפר בכל התורה כולה" והכל מהטעם שהשבת היא שורש האמונה". על אמונה של שומר-שבת ואיך שהשבת מגנה ומצילה ניתן ללמוד מהמעשה הבא. יהודי שהיה סוחר שטיחים, התגורר באחוזתו של פריץ טוב לב שאהב מאד את הסוחר היהודי, ואף הוקירו על ישרותו ונאמנותו. מסחרו של היהודי פרח ושגשג, והפריץ היה מתגאה תדיר בפני ידידיו וחבריו ביושרו של היהודי מה שהביא לתוצאה ששמו הטוב נישא למרחקים, ומעגל הקונים התרחב בהתאם. והנה, בבוקר יום שבת אחד שכל בני הבית יושבים במקומותיהם סביב שולחן-השבת נשמעו דפיקות חזקות בדלת. הדלת נפתחה ושליח מטעם הפריץ נכנס ופנה אל

סיפורים נפלאים פרשת ויקהל פקודי

פרנסת האדם תלויה בשמירת השבת אם לא תשמור את השבת, גם במשך ששת ימי השבוע לא תהיה לך פרנסה. הלא לא הסכים לדברי החפץ חיים ואכן זמן קצר לאחר מכן עיקלה הממשלה הרוסית את כל רכושו של האיש ונשאר עני וחסר כל. סיפור נוסף על החפץ חיים בעניין שמירת השבת. כשהגיע לעיר פטרבורג, יצאו בני העיר לקראתו כדי לחזות בזיו פניו ולקיים את "והיו עיניך רואות את מוריק". אחד מהבאים היה עשיר גדול שבא להתברך ממנו ונתן לו תרומה גדולה לשיבת ראדן. תפס החפץ חיים את ידי העשיר ופרץ בבכי מר ואמר: "יד זו שנותנת צדקה בחשיבות כה רבה, והלא היא מחללת שבת... וכך אחז בידי העשיר והמשיך ממרר בבכי, עד שנמס ליבו של אותו העשיר וגם הוא החל בוכה, והבטיח לחפץ חיים שמהיום יתחיל לשמור שבת, אך ביקש ממנו שרק לשבת הקרובה יסכים לו לעשות מלאכה, כדי שייסי את מה שהתחיל. אמר לו החפץ חיים: בני יקירי אם הייתה השבת שלי, הייתי מוחל לך ומתיר לך כל שתבקש, אך השבת היא של הקב"ה, של מלך מלכי המלכים, אין ביכולתי להתיר לך ולו רגע אחד של חילול שבת. ואכן קיבל העשיר את דברי החפץ חיים והפך לשומר תורה ומצוות. וכן אמר ר' שמחה בונים מפשיסחא על השבת שכמה גדולה וחביבה היא, שאדם בלי לעשות שום מעשה, אף לא תנועה קלה, כיון שהגיעה השבת, נכנס הוא למצווה מעצמו ולא יוצא ממנה עד למוצאי השבת, וזה שנאמר עליה שהיא "קודש" אף ללא טרחה ומצידנו.

"להורות נתן בלבנו" (לה, לד)

שח הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, בצעירותי ביקרתי פעם בביתו של הגאון רבי יחיאל מיכל גורדון, ראש ישיבה לומז'ה, וראיתי שתלמיד חכם אחד מקשה בפניו על דין של המשנה ברורה בהלכות ברכות. מה עשה ראש הישיבה? לקח פרי ובירך כמו שפוסק המשנה ברורה. אחר כך פנה לתלמיד חכם ואמר לו: 'בשאלה שלך עוד נדון, אבל דבר ראשון צריכים לעשות כמו שפסק המשנה ברורה...' (ברכי נפשי)

"כל נדיב ליבו יביאה את תרומת ה'" (לה, ה)

להורות שנדיבות הלב היא אבן הבוחן בקיום מצווה ולא לשם הכבוד שיוצא ממנה לאחר מכן. מסופר: שכשבנה רבי מאיר שפירא מלובלין את ישיבתו המפורסמת: "חכמי-לובלין", נערכה ברוב והדר טקס הנחת אבן הפינה. בראש רשימת המכובדים, הגיע נדבן אחד שתרים את רוב הסכום להקמת הישיבה. על בימת הכבוד לצידו של הנדבן הושיבו את רבי ישראל מצ'ורטקוב זצ"ל.

לפתע פנה הרבי לנדבן ואמר לו: "אתה יודע... אני בכלל לא מקנא בך במצווה הזו שקיימת (לבנות את הישיבה). משום שמצווה זו גוררת אחריה כבוד רב ומאבדת מערכה בעקבות זאת. אני כן מקנא בך על המצווה אשר עשית לפני כן, בצניעה ובסתר, שכנראה נעשתה בשלמות כזו עד שגררה אחריה מצווה כה גדולה של בניין ישיבה ללומדי תורה.

הראשון, ובכל זאת, גם חצי סיפור על החפץ חיים הרי הוא עולם ומלואו ולפיכך אחלוק עמכם את הידוע לי.

מעשה בבחור שלמד בעיירה ראדן, בישיבתו של החפץ חיים, שלא עמד בפרץ ההשכלה שהכיתה שמות ברבים, עד שנמצא כי אינו מקפיד על שמירת השבת ורבני הישיבה החליטו כי אין כל אפשרות להותירו בישיבה. מששמע זאת ה"חפץ חיים", ביקש כי הבחור יכנס אליו טרם עוזבו את הישיבה. פרש הנואם את ידיו והפטיר: "עוד כאן החלק הידוע לי. בעבור ההמשך העולם ממני, אני מוכן לשלם אלפי זהב וכסף, אם רק יגלו לי מה שוחח החפץ חיים עם הנער. וכל כך למה מפני שעל פי עדות מהימנה שהגיעה לאזני, אותו נער לא הוסיף לחלל את השבת, אילו רק יכול הייתי לדעת את הדברים שאמר לו ה"חפץ חיים".

הנואם לא הבחין כי אחד היושבים באולם נע על כסאו באי נוחות. עם סיום הערב התפזרו האנשים לבתיהם, ובאולם הריק בלט איש מבוגר שנותר על כסאו, עיניו נעוצות אי שם, כולו שרעפים. הנואם התקרב אליו ושמע מפיו משפט שכה ציפה לו: "אני הייתי אותו בחור". אחר שנרגע האיש, סיפר את שאירע בחדרו של ה"סבא קדישא", בחור צעיר הייתי, וכפי שאתה יודע, גם קל דעת. בכל מאודי ביקשתי להימנע מן הפגישה המביכה עם החפץ חיים, אך לא היתה לי כל ברירה. נכנסתי לביתו, הוא היה אז כבר ישיש בן שמונים ומעלה. חשבתי כי יתחיל להוכיח אותי על מעללי. סיגריה בשבת לתדהמתי הוא נטל את כף ידי, טמן אותה בין כפות ידיו ואפף אותה בחום וברגש שאין לו גבולות. אנו עומדים כך, עיניו נעצמו וידי בתוך ידיו.

רגע קדוש, טמיר ומיוחד ה"חפץ חיים" מתייחס אלי כאב לבנו יקירו. הוא פתח את עיניו וגיליתי כי דמעות טריות גדשו את עפעפיו הישישות, ולגו באיטיות על פניו הרכות, והכל בגללי. עודי תוהה באיזה עולם אני שרוי, נשמעה יבבה כבושה, רוויית צער: "שאבעס".

החפץ חיים בוכה עלי "שאבעס". ידיו בנות השמונים רטטו מעלה. עתה תפס את שתי ידי ובכה כאב הממאן להתנחם על לכתה של בתו יחידתו, "שאבעס הייליגער שאבעס" שבת הקדושה. אתה שעה זלגה דמעה אחת מפניו הקדושות ונטפה על כף ידי האיש המבוגר פקח את עיניו, התנשם עמוקות והעביר בסילודין את כף ידו. "עוד היום כשאני מהרהר במה שאירע אז, אני מסוגל לחוש את חומה של אותה דמעה קדושה".

"ששת ימים תעשה מלאכה ויום השביעי..."

שבת שבתון לה" (לה, ב)

החפץ חיים הגיע פעם לעיר אחת ושמע שיש בה עשיר אחד שמעסיק פועלים יהודיים בשבת, הלך אליו ובקש ממנו להפסיק זאת. אמר לו העשיר: "היודע כמה אני מרוויח ביום אחד? אם אסגור בשבת אפסיד סכום עצום, איני יכול לסגור". אמר לו החפץ חיים: "אם לא תסגור תפסיד את כל רכושך, הרי נאמר בתורה: "ששת ימים תעשה מלאכה" – למה הוצרכה לכתוב זאת התורה? הרי מספיק היה לכתוב "ביום השביעי שבת שבתון לה", כי העיקר זה לשמור שבת? אלא, הסביר החפץ חיים, שכל